

4.2. Pressupostos participatius en l'àmbit supranacional

GIANLUCA SGUEO

Analista Polític

New York University Florence

Aquest capítol analitza l'avantguarda dels pressupostos participatius entre els reguladors supranacionals. Al principi, el capítol descriu breument la relació causa-efecte entre la disminució de la confiança de la ciutadania en l'elaboració de polítiques i en els polítics i la implementació de pressupostos participatius. Segons molts acadèmics, els pressupostos participatius ofereixen una solució innovadora per promocionar la democràcia inclusiva i millorar la modernització i rendició de comptes del sector públic. I, encara més important, creuen que els pressupostos participatius permeten a la societat civil i a l'administració pública determinar conjuntament les prioritats de despesa mitjançant mesures de codecisió. La cooperació hauria de reduir els conflictes i afavorir una acceptació més àmplia de les decisions pressupostàries. Només a Europa, entre 2005 i 2012, els experiments amb pressupostos participatius han incrementat de 55 a més de 1.300, amb la implicació de més de 8 milions de ciutadans.

No només les autoritats nacionals, sinó també les administracions supranacionals, incloent-hi la Unió Europea, incentiven l'ús de pressupostos participatius entre els governs i les autoritats subnacionals. La segona part del capítol se centra en aquest tema i analitza alguns reguladors supranacionals. Des del 2002, per exemple, el Banc Mundial ha donat més de 280 milions de dòlars nord-americans en préstecs i subvencions a projectes relacionats amb pressupostos participatius en un mínim de 15 països. Pel que fa a la UE, els pressupostos participatius s'han introduït mitjançant programes de finançament con l'URB-AL. Entre 2003 i 2010, URB-AL va gestionar 5 milions d'euros, amb la implicació de 450 governs locals i representants de la societat civil de l'Amèrica Llatina; els objectius incloïen promocionar els pressupostos participatius per enfortir la transparència i responsabilitat en els pressupostos.

La implementació de pràctiques de participació dins dels procediments pressupostaris de les institucions supranacionals segueix sent, actualment, una voluntat política. Però el compromís dels reguladors supranacionals de reforçar els pressupostos participatius entre els governs nacionals i subnacionals pot comportar l'experimentació dels pressupostos participatius dins dels pressupostos dels reguladors supranacionals.

RESUM. – 1. Expectatives de la ciutadania, disminució de la confiança i augment de la reticència. – 2. Receptes per millorar la participació ciutadana.

dana. – 3. Pressupostos participatius a Europa. – 4. Pràctiques de pressupostos participatius en l'àmbit supranacional. – 5. El cas de la Unió Europea. – 6. Conclusions. Anem cap als pressupostos participatius supranacionals?

1. Expectatives de la ciutadania, disminució de la confiança i augment de la reticència

Hi ha un vincle directe entre la difusió dels pressupostos participatius en l'àmbit governamental i la relació entre el poder públic i la confiança. Els serveis públics de tot el món pateixen greus tensions, i els reguladors públics s'enfronten a un creixent descontent per part d'amplis sectors de la societat. Els líders governamentals de tot el món culpen les expectatives de la ciutadania com a raó clau de la falta de confiança en els governs, i lamenten que el públic esperi que resolguin tots els seus problemes.

En aquesta secció, parlarem breument de la relació entre la implementació dels pressupostos participatius i la disminució de la confiança de la ciutadania en l'elaboració de polítiques i en els polítics. Segons molts acadèmics, els pressupostos participatius ofereixen una solució innovadora per a promocionar la democràcia inclusiva i millorar la modernització i rendició de comptes del sector públic. I, encara més important, creuen que els pressupostos participatius permeten a la societat civil i a l'administració pública determinar conjuntament les prioritats de despesa mitjançant mesures de codecisió. La cooperació hauria de reduir els conflictes i afavorir una acceptació més àmplia de les decisions pressupostàries. Només a Europa, entre 2005 i 2012, els experiments amb pressupostos participatius han incrementat de 55 a més de 1.300, amb la implicació de més de 8 milions de ciutadans.

Comencem amb alguns fets. Les dades de participació política i compromís mostren una tendència preocupant de disminució de confiança envers la política i (l'interès en) la vida cívica. Els índexs de valoració de les institucions democràtiques de molts països es troben a nivells més baixos que mai. La participació a les eleccions, tant a les democràcies occidentals com orientals, ha disminuït una mitjana de deu punts percentuals en els últims vint anys.⁴ Segons l'Enquesta Mundial de Valors, el nombre de persones que afirmaven tenir «molta» o «bastanta» confiança en els partits polítics va baixar vint-i-dos punts percentuals entre 1990 i 2006. Entre 2002 i 2010, el nombre d'europaus que expressaven descontent amb la po-

4. A. CLARKE. *Exploiting the web as a tool for democracy: new ways forward in the study and practice of digital democracy*. Fòrum Mundial per la Democràcia, 2003.

lítica va augmentar del 31 % al 43 %.⁵ Els analistes consideren aquesta «recessió democràtica», com la va anomenar Larry Diamond,⁶ la nova realitat de les democràcies, més que no pas una alteració momentània dels models existents. Hem entrat a «l'era de la desconfiança», tal com diu un famós article del *Washington Post*.⁷

2. Receptes per millorar la participació ciutadana

Quines raons expliquen la pèrdua de credibilitat i legitimitat dels actors institucionals? Hi ha opinions divergents sobre aquest punt. Però molts acadèmics semblen compartir la creença que l'interès dels ciutadans en la participació política i cívica ha disminuït com a conseqüència de la reducció de l'atractiu de les institucions polítiques i democràtiques. Tal com explica Colin Crouch a *Post-Democracy* (Postdemocràcia), això és una paradoxa. La democràcia, afirma Crouch, gaudeix d'un apogeu històric arreu del món, un dels seus períodes més esplèndids; i, a la vegada, està experimentant una crisi de confiança i valors.⁸ A més, dècades després de la difusió d'Internet, la insatisfacció amb els polítics persisteix, i la participació i implicació social segueixen sent baixes.

Alguns estudis recents han mostrat que encara hi ha una gran divisió entre la ciutadania molt activa i la passiva pel que fa a la participació en línia.⁹ Com a guia, podem fixar-nos en molts dels moviments de protesta política i partits que han intentat promocionar experiències tecnològiques de democràcia directa. L'exemple de Podemos a Espanya i del Moviment 5 Estrelles a Itàlia ens demostren que, tot i ser eficaços a l'hora de reunir gent per protestar i de mobilitzar multituds, aquests moviments tenen problemes per construir organitzacions polítiques estables.

És evident que el sol fet d'adoptar noves formes de comunicació no incrementa necessàriament la participació, ni desplaça automàticament l'exercici dels drets de participació cap a l'àmbit digital. Encara és més sorprenent el fet que ho hi ha cap estudi que demostrï una relació directa entre el nombre d'usuaris d'Internet d'un país i la millora en les polítiques de participació.

5. I. VAN BIEZEN, P. MAIR, T. POGUNTKE. *Going, going...gone? The decline of party membership in contemporary Europe*, 51 (1). *European Journal of Contemporary Research*, 24 (2012).

6. L. DIAMOND. *Facing up to democratic recession*. *Journal of Democracy*, 26 (2015).

7. R. J. SAMUELSON. *We entered the era of disbelief*. [en línia] *Washington Post*, 26 de febrer de 2017, <https://www.washingtonpost.com/opinions/the-era-of-disbelief/2017/02/26/e4fa3786-faac-11e6-be05-1a3817ac21a5_story.html?utm_term=.8410cc0aa953>

8. C. CROUCH. *Post-Democracy*. Polity Press, 2004.

9. Per exemple, Enquesta Mundial de Valors (2014).

També s'ha arribat a conclusions similars sobre la difusió de les tecnologies dels mitjans de comunicació socials. Un estudi recent dirigit per Deen Freelon, Charlton D. McIlwain i Meredith D. Clark afirma que els mitjans de comunicació socials probablement estan contribuint al creixent pluralisme de democràcies, però no en el sentit convencional de la paraula. En lloc d'involucrar grups diversos però estables, els mitjans de comunicació socials impulsen el sorgiment d'un «pluralisme caòtic», en què la mobilització sorgeix des de baix.¹⁰

Les estratègies utilitzades per les autoritats públiques (tant nacionals com supranacionals) per millorar la participació de la societat civil i recuperar la confiança del públic en els polítics poden tenir una naturalesa i objectius molt variats. Els reguladors públics consideren que el redisseny dels processos participatius els podria fer més captivadors (amb la promesa associada que els participants poden convertir-se en arquitectes de la seva vida col·lectiva i anar més enllà dels seus rols ordinaris), com una manera de fomentar la participació de la societat civil, enfrontar-se a la disminució de la confiança en l'esfera pública, revitalitzar la legitimitat democràtica i, probablement, superar les ofertes polítiques populistes i desestabilitzadores que floreixen a les democràcies occidentals.

La «transformació participativa», tal com l'anomenen Carolyn Hendricks i Adrian Kay, és una tendència comuna a moltes legislatures de tot el món.¹¹ Penseu en els Behavioural Insights Teams (equips de comprensió del comportament) i «laboratoris» que s'han format a molts països, com el Regne Unit, els Estats Units d'Amèrica, Austràlia, el Canadà, Alemanya, Colòmbia, Dinamarca i Itàlia. Alcaldes de grans ciutats, com Michael Bloomberg a Nova York y Park Won-soon a Seül, han creat laboratoris de polítiques per organitzar la creativitat de manera més sistemàtica. Els reguladors supranacionals, com la Unió Europea, el Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional experimenten amb «Nudge Units» (unitats d'impuls) per augmentar l'impacte de les seves polítiques. Aquests laboratoris i unitats haurien d'actuar com a vehicles transformadors per al canvi cultural al sector públic. Es contracten dissenyadors, directors

10. D. FREELON; C.D. MCLWAIN; M. D. CLARK. *Beyond the Hashtags*. [en línia] Centre for Media and Social Impact, 2016, <<http://cmsimpact.org/resource/beyond-hashtags-ferguson-blacklivesmatter-online-struggle-offline-justice>>

11. C. HENDRICKS. A.; KAY. From «opening up» to democratic renewal: Deepening public engagement in legislative committees, *Government and Opposition*, 1-27 (2017). També United Nations Development Program, *Growing Government Innovation Labs: An Insider's Guide*, [en línia] 2017, <www.eurasia.undp.org/content/rbec/en/home/librarypage/growing-government-innovation-labs--an-insider-s-guide.html>

creatius, gestors de xarxes i enginyers per idear i desenvolupar nous i dinàmics espais de debat públic.

La varietat d'eines digitals que es poden utilitzar per a interactuar amb els electors engloba des de campanyes en mitjans de comunicació socials, fins a fòrums i plataformes web per assessorar els responsables de la formulació de polítiques sobre l'ús «d'impulsos i picades d'ullet» per millorar la societat. Uns altres exemples són els fons que es proporcionen a projectes i programes dirigits a fomentar els valors democràtics en les comunitats locals i a l'educació i formació professional.

Els pressupostos participatius es podrien considerar un dels enfocaments més innovadors per promocionar la democràcia participativa. Els administradors públics utilitzen els pressupostos participatius per oferir al públic i a les ONG una mesura de codecisió a l'hora de determinar les prioritats de despesa de les administracions públiques. D'aquesta manera, esperen reduir els conflictes i assegurar-se una àmplia acceptació pública de les decisions pressupostàries.

3. Pressupostos participatius a Europa

Els experiments dels governs europeus amb la participació pública en assumptes pressupostaris han tingut un abast més ampli que els de l'Amèrica Llatina, on es van originar els pressupostos participatius. A Europa, els pressupostos participatius no van néixer per augmentar la justícia social, sinó per la necessitat de reactivar la participació democràtica, enfortir la societat civil, modernitzar els serveis públics i combatre la corrupció.

Els pressupostos participatius han crescut considerablement durant els últims 10-15 anys. Entre 2005 i 2012, els exemples europeus de pressupostos participatius van augmentar de 55 a més de 1300. Un estudi de 2008 va estimar que un 5,3 % de la població espanyola, un 1,4 % de la població alemanya i un 1 % de la població portuguesa i italiana vivia en ciutats que utilitzaven pressupostos participatius.¹² En total, més de 8 milions de ciutadans europeus participen activament en pressupostos participatius.¹³

Els casos dels pressupostos participatius a França, Alemanya, Polònia, Espanya i Itàlia són exemplars. A França, després de l'entrada en vigor

12. Y. SINTOME; C. HERZBERG; A. ROCKE. *From Porto Alegre to Europe: potentials and limitations of participatory budgeting*, 32(1). International Journal of Urban and Regional Research, 2008.

13. Y. SINTOME; C. HERZBERG; G. ALLEGRETTI. *Participatory Budgeting Worldwide*. Engagement Global, 2013, p. 41.

l'any 2002 de la *loi Vaillant*, que va introduir autoritats locals anomenades *conseils de quartier* a tots els municipis francesos de més de 80.000 habitants, moltes autoritats locals van impulsar experiments en pressupostos participatius (per exemple, els «tallers de pressupostos» a Saint-Denis, la iniciativa «Let's talk frankly» (parlem clar) de Bobigny i el «portafolis de districte» de Morsang-sur-Orge). A Alemanya, els pressupostos participatius s'han utilitzat sobretot per reduir el deute públic (especialment a l'estat de Rin del Nord-Westfàlia, com a part d'una estratègia per reduir el deute existent i incentivar les comunitats locals a gastar els recursos de manera eficaç).¹⁴ Polònia té el nombre més gran d'experiments de pressupostos participatius en curs a Europa, gràcies a una llei aprovada l'any 2009 que va introduir els Fons Solecki. Es tracta de paquets de recursos especials que es proporcionen a les autoritats locals per impulsar la democràcia directa, incloent-hi la implementació de la codecisió en els procediments pressupostaris. Els primers experiments amb pressupostos participatius a Espanya es van desenvolupar a principis dels anys 2002, sobretot a les regions d'Andalusia i Catalunya. Entre les ciutats que han adoptat pressupostos participatius destaquen Sevilla i Còrdova. A Itàlia, l'interès en els pressupostos participatius va començar a créixer l'any 2001. Moltes ciutats, com Roma, Nàpols i Venècia, es van comprometre a introduir pràctiques participatives en l'àmbit dels pressupostos. La ciutat de Torí ha implementat recentment pressupostos participatius a nivell municipal. El 2014, l'Administració acabada d'escollir de Torí es va unir al projecte finançat per la Unió Europea «Com'On Europe», que va comportar la introducció dels pressupostos participatius.¹⁵

4. Pràctiques de pressupostos participatius en l'àmbit supranacional

Les institucions supranacionals també han patit el fenomen que hem esmentat al principi d'aquest capítol: la manca de confiança i de legitimitat (percebuda) de l'electorat local. L'impacte (i legitimitat) dels reguladors supranacionals a la vida diària de la ciutadania i de les comunitats locals es qüestiona políticament i legalment. Per exemple, el Banc Mundial ha estat acusat d'ignorar repetidament l'impacte mediambiental i social dels seus

14. J. SARNES. *Remedies for the public debt problem: the impact of dysfunctional incentive structures and behavioural aspects on German municipal debts*, Escola de governança Hertie, informe de treball 51/2010.

15. ISTITUTO PER LA COMPETITIVITÀ, Piemont. *L'economia della regione e rapporti tra amministrazioni territoriali e imprese*. [en línia] 2018 <<https://www.osservatoriorti.com/wp-content/uploads/2018/06/ORTI-Piemonte2018-Rapporto-web-002.pdf>>

projectes. L'Organització Mundial del Comerç és criticada per debilitar la democràcia als països en vies de desenvolupament.¹⁶

Les opinions crítiques sobre la legitimitat dels reguladors supranacionals s'accentuen en època de crisi, quan els desequilibris (percebuts) s'acumulen i les tensions polítiques augmenten de manera inevitable. Els ciutadans se senten desaperseguts i no troben consol en l'elaboració de les polítiques supranacionals. Per una banda, afirma Robert Dahl, la complexitat dels assumptes internacionals «fa que estiguin més enllà de les capacitats immediates d'avaluació de molts, probablement de la majoria, de ciutadans».¹⁷ Per altra banda, la llunyania entre la majoria de reguladors supranacionals i les comunitats locals fa que sigui improbable la provisió de suficient legitimitat i la rendició de comptes mitjançant llargues i complexes cadenes de delegació. Tots en sabem les conseqüències: més disminució de la confiança en l'elaboració de polítiques supranacionals.

Per raons similars –però no idèntiques– a les que motiven els governs nacionals, durant els últims anys les entitats supranacionals han contribuït a crear consciència sobre els pressupostos participatius. Els incentius per introduir pressupostos participatius són una part integral de l'ajuda externa i del suport financer que els reguladors supranacionals proporcionen als governs a canvi de reformes estructurals.

Posem com a exemple el Banc Mundial i les Nacions Unides. El Banc Mundial probablement és la institució supranacional que està més implicada en la promoció dels pressupostos participatius. Segons càlculs recents, des de 2002 el Banc Mundial ha donat més de 280 milions de dòlars nord-americans en préstecs i subvencions a projectes relacionats amb pressupostos participatius en un mínim de 15 països.¹⁸ El Banc Mundial també participa activament en l'esponsorització de tallers i la formació de funcionaris públics (i ONG) que volen introduir pressupostos participatius a les seves administracions.

Les Nacions Unides suport als pressupostos participatius mitjançant el programa ONU-Habitat, que pretén ajudar les autoritats locals a adoptar un govern urbà inclusiu, transparent i participatiu. Durant els últims 18 anys, el Programa de Gestió Urbana ha ajudat a 19 institucions de base i 40 institucions locals i centrals a desenvolupar una governança de participació en

16. The Economist. *Who elected the WTO*, 2001.

17. R. DAHL. «Can international organisations be democratic? A skeptic's view». A: I. Shapiro, C. Hacker-Cordon (editors). *Democracy's Edges*. Cambridge University Press, 1999, p. 19-36.

18. B. GOLDFRANK. *The World Bank and the globalisation of participatory budgeting*, 8(2). *Journal of Public Deliberation*, 2012.

140 ciutats de 58 països. Aquest programa també ha desenvolupat una eina de pressupostos participatius, basada en quatre tipus de recursos: una biblioteca digital; un conjunt d'instruments tècnics i legals; una sèrie de fulls informatius sobre les ciutats; i un directori de recursos de gent, organitzacions, contactes i pàgines web.

Les Nacions Unides també ha donat suport econòmicament a la implementació de pressupostos participatius dins del marc d'altres innovacions pressupostàries. Hi ha dos exemples destacats: el primer es refereix a l'ús dels pressupostos participatius conjuntament amb pressupostos de gènere. L'administració pública pot utilitzar els pressupostos participatius per augmentar la participació de grups socials específics. Des de 2006, el Fons de Desenvolupament de les Nacions Unides per a la Dona, UNIFEM, ha finançat la ciutat de Rosario, a Argentina, per desenvolupar un enfocament dels pressupostos sensible al gènere. En aquest cas, els pressupostos de gènere es van introduir com a part dels pressupostos participatius que ja es duïen a terme al municipi, amb la intenció d'augmentar la participació femenina en el mateix procés pressupostari i, més àmpliament, en la governança de la ciutat. Segons la UNIFEM, l'any 2008 Rosario havia implementat 20 projectes de pressupostos participatius i de gènere, amb un cost d'aproximadament 800.000 dòlars nord-americans.

5. El cas de la Unió Europea

Parlem ara de la UE. Igual que altres homòlegs supranacionals, la UE ha rebut crítiques per la dificultat dels ciutadans i les organitzacions de la societat civil de participar en l'elaboració de les polítiques de la UE. Els debats sobre com recuperar la confiança en els reguladors supranacionals utilitzant preceptes de la legislació nacional sobre rendició de comptes i transparència es remunten a mitjans de la dècada de 1990. Només l'any 2016, la UE va promoure la innovació mitjançant el reajustament del programa «Legislar millor» amb la competitivitat, introduint inversions impulsades per a la innovació, i amb el desenvolupament d'un «principi d'innovació» que competeix amb el «principi de precaució». Però els resultats no són motiu de celebració. De les sis «tribus polítiques» (segons Chatham House i Kantar Public) que existeixen actualment a la UE, els «europeus indecisos», sumats als «qui rebutgen la UE», els «proeuropeus frustrats» i els «rebels de l'austeritat» sumen un 68 % del total.¹⁹

19. T. RAINES; M. GOODWIN; D. CUTTS. *Europe's Political Tribes. Exploring the Diversity of Views Across the EU*. Chatham House, 2017.

Els intents de revitalitzar la legitimitat democràtica pel que fa a la UE inclouen esforços per promocionar els pressupostos participatius. De fet, la UE és el regulador supranacional que ha donat més suport a la implementació dels pressupostos participatius, sobretot en el camp pressupostari. L'oportunitat de fomentar la participació pública en la presa de decisions sobre temes pressupostaris es menciona freqüentment als documents oficials de la UE. Tal com explica la Comissió Europea a la seva comunicació de l'any 2011 sobre l'enfocament futur del suport pressupostari de la UE a tercers països, els pressupostos participatius, juntament amb l'obertura i la transparència, són una eina per reforçar la responsabilitat nacional i mútua. Aquest punt es desenvolupa amb més detall a les Directrius de Suport Pressupostari d'Europe Aid de 2012 i a la comunicació de la Comissió de 2013 sobre l'apoderament de les autoritats locals en països socis. Tots dos documents consideren que els pressupostos participatius són útils per a garantir la supervisió i l'escrutini del pressupost i com a eina per fer que els responsables de la presa de decisions públiques rendeixin comptes.

Pel que fa a programes de finançament de la UE, URB-AL és digne de menció. URB-AL és un programa de cooperació regional promogut per la Direcció General de Cooperació Internacional i Desenvolupament de la Comissió (DG DEVCO), que es va dur a terme des de 1994 fins a 2013, i en què van participar governs subnacionals de la UE i de l'Amèrica Llatina. La tercera fase d'URB-AL (2008-2013) va englobar més de 500 administracions municipals, amb una població total de 26 milions de persones en 74 territoris de l'Amèrica Llatina. Entre 2003 i 2010, URB-AL va gestionar 5 milions d'euros i hi van participar 450 governs locals i representants de la societat civil, com ara universitats i ONG.

LA UE també ha donat suport a projectes innovadors que combinen eines innovadores per donar suport a la participació, incloent-hi pressupostos participatius. Un cas ben conegut és Empaville, un joc de rol llançat l'any 2016 per un consorci internacional d'investigació, i que té com a objectiu posar a prova la deliberació dels participants en una experiència de pressupost participatiu a la ciutat fictícia d'Empaville. Els ciutadans/jugadors han d'identificar i assenyalar les necessitats dels principals districtes de la ciutat (Downtown, Midtown i Uptown), treballant com a socis en igualtat de condicions en temes d'importància pública, passant de les preferències individuals a les decisions col·lectives. Molts municipis de Portugal, així com també de la resta d'Europa, han celebrat sessions del joc Empaville per posar a prova la implementació dels pressupostos participatius i avaluar la receptivitat de les comunitats locals.

6. Conclusions. Anem cap als pressupostos participatius supranacionals?

En aquestes conclusions, respondrem dues preguntes. Primera, podem considerar exitosos els esforços que han fet els reguladors supranacionals per promocionar els pressupostos participatius? I segona, això ens porta cap a la implementació dels pressupostos participatius dins dels procediments pressupostaris dels reguladors supranacionals?

Podríem respondre la primera pregunta amb una afirmació. Hi ha una gran quantitat de treball acadèmic que assenyalava els beneficis que els dissenys amigables i captivadors poden aportar al compromís cívic.²⁰ El *Governance Report* (Informe de governança) de 2017 publicat per l'escola de governança Hertie se centra en les innovacions democràtiques que estan utilitzant els governs d'arreu del món per aconseguir que les democràcies siguin «resistents» enfront de les amenaces antidemocràtiques. Inclouen innovacions que tenen com a objectiu fomentar la participació de la ciutadania, i engloben qualsevol forma de cogovernança.²¹ Segons un altre laboratori d'idees establert, el Centre for Public Impact (Centre per l'Impacte Públic), hi ha tres elements fonamentals per millorar l'impacte de les polítiques públiques: legitimitat, polítiques i acció. En el context de la legitimitat –descrita pel Centre com el suport subjacent per a una política i els intents d'aconseguir-la– és d'especial importància la «participació de les parts interessades».²² Acadèmics com Graham Smith defineixen les innovacions democràtiques, incloent-hi els pressupostos participatius, com la «nova dimensió» de la participació. En un moment en què hi ha una creixent desil·lusió amb les institucions de les democràcies industrials avançades, les noves maneres d'implicar la ciutadania en les decisions polítiques que afecten la seva vida es consideren necessàries i útils.²³

Passem a la segona pregunta, podem assumir que els pressupostos participatius seran implementats pels reguladors supranacionals a les seves pràctiques pressupostàries? Som escèptics sobre aquest punt. Ni la UE, ni el Banc Mundial, ni les Nacions Unides han dut a terme mesures concretes cap a la implementació dels pressupostos participatius als seus procediments

20. BOAVENTURA DE SOUSA SANTOS (editor). *Democratizing Democracy: Beyond the Liberal Democratic Canon*. Verso, 2005.

21. ESCOLA DE GOVERNANÇA HERTIE. *The Governance Report 2017*. Oxford University Press, 2017.

22. CENTRE FOR PUBLIC IMPACT. *The Public Impact Fundamentals: Helping Governments Progress from Idea to Impact*. 2016.

23. G. SMITH. *Democratic Innovations*. Cambridge 2010.

pressupostaris. De moment, només han debatut el tema políticament. Mirem el cas de la UE. Encara que els pressupostos participatius no han estat el tema de cap resolució específica del Parlament Europeu, a vegades han rebut el suport de grups polítics, que els han situat en el context de suport a la democratització.²⁴ Òbviament, això no és suficient per concloure que els procediments pressupostaris dels reguladors supranacionals podrien incloure eines de participació en un futur proper. Amb l'auge del populisme, alimentat per la contínua disminució de la confiança envers les autoritats reguladores que operen més enllà de les fronteres nacionals, podem esperar un renovat interès sobre aquest tema en un futur proper.

4.3. Recull d'experiències

A la jornada «Pressupostos participatius en l'àmbit local» (Barcelona, 21 de febrer de 2018) vam comptar amb la participació de cinc municipis d'àmbit internacional que van explicar les seves experiències de pressupostos participatius: Sant Cugat, Palma de Mallorca, Cascais, Pavia i París.

A continuació, fem un recull de cadascuna d'aquestes experiències.²⁵

SANT CUGAT, Catalunya

Impuls

Sant Cugat del Vallès va iniciar el pressupost participatiu l'any 2016 a proposta de l'equip de govern (mitjançant un compromís del programa electoral). A partir d'aquesta decisió política, l'equip tècnic de l'Ajuntament ha liderat la definició i el desenvolupament del procés de pressupostos participatius.

L'Àrea de Participació Ciutadana de l'Ajuntament ha impulsat aquest projecte, i la resta d'àrees s'hi han incorporat principalment en la validació tècnica de propostes, tant les que han rebut directament de la ciutadania (unes 900 l'any 2017) com les que finalment han prioritzat en els tallers de propostes (unes 73 el mateix 2017). També han participat en la fase d'avaluació del procés i en el desenvolupament de les propostes finalment escollides.

24. Per exemple, *Democracy*. Document publicat pel grup socialista del Parlament Europeu amb el Global Progressive Forum, 2009.

25. Les experiències que recollim a continuació han estat extretes de les fitxes omplertes per: Sant Cugat (Marina Casals), Palma de Mallorca (Joaquín de María), Cascais (Marta Osorio), Pàvia (Stefano Stortone) i París (Anne Sophie Casteigt).